

ΣΕΠΑΚ

Ημερίδα: "Ανάπτυξη και Ποιότητα Κατασκευών, πώς ;"

30.09.2013

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΣΑΤΕ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΛΑΧΟΥ

Κυρίες και Κύριοι,

Θα αξιοποιήσω την ευκαιρία που δίνεται στον Σύνδεσμό μας, τον μαζικότερο σύνδεσμο κατασκευαστών δημοσίων έργων στη χώρα μας, για να αναφερθώ σε ορισμένα και συγκεκριμένα ζητήματα – εν πολλοίς σε αυτονόητα για τους ...παροικούντες στον τομέα, πλην, όμως, συχνά αγνοούμενα ή παραβλεπόμενα, απ' όσους κατά καιρούς αναλαμβάνουν από πολιτικές θέσεις το σχεδιασμό και την υλοποίησή τους – κι έτσι να απαντήσω ευθέως στο βασικό ερώτημα που θέτει με τον τίτλο της η Ημερίδα σας.

Τα δημόσια έργα, όπως προσδιορίζει η νομοθεσία, είναι έργα υποδομής της χώρας, τα οποία καλύπτουν βασικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, συμβάλλουν στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνατοτήτων, στην αύξηση του εθνικού προϊόντος, στην ασφάλεια της χώρας και γενικά αποσκοπούν στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής του λαού.

Τα δημόσια έργα εντάσσονται στο γενικό πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και υλοποιούν επιλογές – και αυτό τονίζεται στη νομοθεσία – του δημοκρατικού προγραμματισμού.

Τα δημόσια έργα προγραμματίζονται, ανατίθενται, υλοποιούνται και διαχειρίζονται το δημόσιο ή φορείς του, με βάση ένα πολύ συγκεκριμένο και δεσμευτικό νομοθετικό πλαίσιο.

Το δημόσιο ή οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, είναι οι «Κύριοι του Έργου», κατά συνέπεια, έχουν τον καθοριστικό ρόλο στην επιλογή, σχεδιασμό, εκτέλεση του, με πρωταρχική αρμοδιότητα και ευθύνη:

1. Τον καθορισμό της απαιτούμενης ποιότητας, που βρίσκεται σε άμεση σχέση με «τρίγωνο»: χρόνος – κόστος – επιδόσεις και
2. Την διασφάλισή της ποιότητας σε κάθε στάδιο, απ' εκείνους που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου.

Με άλλα λόγια, ο Κύριος του Έργου, είναι, κατά απαίτηση της νομοθεσίας, κι ο κύριος υπεύθυνος για την ποιότητα του έργου. Είναι αυτός που θα:

1. αξιολογήσει τη σκοπιμότητα του έργου,
2. κρίνει την εφικτότητά του,
3. εξασφαλίσει τη χρηματοδότησή του,
4. διατυπώσει τις βασικές απαιτήσεις και στόχους του έργου,
5. καθορίσει τη διαδικασία υλοποίησής του,
6. ελέγξει την κατασκευασσιμότητα του τεχνικού σχεδιασμού,
7. επιλέξει τα άλλα εμπλεκόμενα, στην κατασκευή, μέλη,
8. παραλάβει το αποτέλεσμα του σχεδιασμού και της κατασκευής,
9. κρίνει την απαξίωση του έργου και την ανάγκη βελτίωσης, επέκτασης ή και καθαίρεσής του.

Αλλά η ποιότητα του "Κύριου του Έργου" εξαρτάται από την:

- πολιτική βούληση και τον δημοκρατικό προγραμματισμό,
- ορθή οργανωτική δομή των υπηρεσιών,
- επαρκή στελέχωση με το κατάλληλο επιστημονικό-τεχνικό προσωπικό,
- έγκαιρη διασφαλισμένη χρηματοδότηση,
- σαφή και απλή (και άνευ παραθύρων) νομοθέτηση του πλαισίου ανάθεσης και μελετών,
- συστηματική καταγραφή των δεδομένων της αγοράς, ως προς τα υλικά, τις τιμές τους και το κόστος των εργατικών,
- πάνω απ' όλα, ταχύτατη διεκπεραίωση όλων των ενδιάμεσων σταδίων υλοποίησης.

Ένας τέτοιος "Κύριος του Έργου" είναι ικανός να επιτύχει το καλύτερο και φθηνότερο αποτέλεσμα, στον ταχύτερο δυνατό χρόνο.

Ένας τέτοιος Κύριος του Έργου, δεν θα δημιουργήσει προϋποθέσεις, ούτε θα αφήσει περιθώρια να δημιουργηθούν προβλήματα στον κλάδο των κατασκευών.

Ένα κλάδο, διεθνώς, ιδιαίτερα παραγωγικό, με πολλαπλές θετικές επιπτώσεις σε όλο το φάσμα της οικονομίας και πολλαπλασιαστικές σε ότι αφορά την αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος.

Ένα κλάδο, ο οποίος διασφάλισε επί σειρά ετών στη χώρα μας, εξαιρετικά υψηλούς ανάπτυξης (κάτι που, δυστυχώς, δεν έγινε και από άλλους κλάδους).

Ακριβώς, λόγω της σημασίας του για την οικονομία, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αποφασίσει και συνιστά σε όλα τα κράτη-μέλη τους εξής στόχους:

1. - Σταθερότητα και διαφάνεια στα Τεχνικά Έργα, ώστε οι επιχειρήσεις του κλάδου να είναι σε θέση να προγραμματίσουν τις επενδύσεις τους, την στελέχωση και εκπαίδευση του προσωπικού τους, τον εξοπλισμό τους και τα χρηματοοικονομικά δεδομένα τους.
- 2.- Συνεχή βελτίωση της ποιότητας στον κλάδο, σε όλα τα επίπεδα: καλύτερο σχεδιασμό, καλύτερα στελέχη, καλύτερα δομικά υλικά, καλύτερες επιδόσεις στη σχέση χρόνου/κόστους και κατ' επέκταση καλύτερη ποιότητα στις πόλεις και στο περιβάλλον.
- 3.- Η ΕΕ ζητά, επίσης, συνεχή βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου, με την εισαγωγή βελτιωμένων τεχνικών σχεδιασμού και παραγωγής (υλικά, εξοπλισμός, τεχνολογία) και τη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας. Η έμφαση, υπογραμμίζει, πρέπει να δοθεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου με τη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ποιότητας και όχι με τη μείωση του κόστους.
- 4.- Αύξηση της συμμετοχής του κλάδου στην επίτευξη των οικονομικών και κοινωνικών στόχων, που είναι η προστασία και διασφάλιση του περιβάλλοντος, η βελτίωση των συνθηκών στέγασης και η μεγιστοποίηση της οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας με επενδύσεις για αποτελεσματικότερες μεταφορές και επικοινωνίες, για κτίρια και έργα υποδομής, που θα διασφαλίζουν την απρόσκοπτη και αποδοτική άσκηση όλων των βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων.

Κυρίες και Κύριοι,

Από όσα παρέθεσα, ελπίζω να κατέστησα σαφές ότι το μεγάλο ζητούμενο, που είναι η ποιότητα του έργου, μπορεί και πρέπει να επιτευχθεί όταν υπάρχουν οι αναγκαίες συνθήκες. Αλλά αυτές, κατά βάση, είναι υπόθεση του κράτους, αφενός να δημιουργηθούν, αφετέρου να λειτουργήσουν προς όφελος όλων, πολιτών και επιχειρήσεων.

Η έννοια της ποιότητας σε ένα τεχνικό έργο, δεν περιορίζεται μόνο στην ποιότητα της μελέτης και της κατασκευής, αλλά καλύπτει και την ποιότητα των εξυπηρετήσεων, τις οποίες αναμένουν οι χρήστες από το συγκεκριμένο έργο «εφ' όρου ζωής του», το επονομαζόμενο από τους αγγλοσάξωνες life cycle quality.

Με άλλα λόγια,

- αν το έργο δεν προγραμματιστεί σωστά, τότε δεν θα καλύψει τις ανάγκες που υπάρχουν ή θα παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια της ζωής του, οπότε θα χρειαστεί να προγραμματιστεί ένα άλλο, παράλληλο ή συμπληρωματικό, αυξάνοντας γεωμετρικά το κόστος της εξυπηρέτησης των αναγκών.
- αν το έργο δεν μελετηθεί σωστά, τότε στη φάση της κατασκευής θα απαιτηθεί αναθεώρηση της μελέτης, η οποία θα απαιτήσει χρόνο και επιπλέον κόστος, ενώ είναι πιθανόν να μην ανταποκρίνεται στη λειτουργία που θέλουμε και να προσθέτει επιπλέον συντήρηση στο μέλλον, άρα επιπλέον κόστος.
- αν δεν κατασκευαστεί σωστά και κυρίως αν κατασκευαστεί φτηνά, τότε είναι μάλλον βέβαιο, ότι δεν θα ανταποκριθεί στη λειτουργία του «εφ' όρου ζωής του», ενώ θα απαιτήσει πολλαπλάσιες δαπάνες – απ' αυτές που εξοικονομήθηκαν κατά τη φάση της κατασκευής – για τη συντήρησή του.

Νομίζω ότι τα «αν» είναι ικανά για να φωτίσουν τόσο την «ποιότητα», όσο και την «οικονομία» του έργου, την άρρηκτη σχέση τους και την ορθή τελικά εκτίμηση που πρέπει σε κάθε περίπτωση να γίνεται.

Συμπερασματικά, ταυτόχρονα και ως βασικές αρχές, θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας:

1. Το κράτος δεν αγοράζει «ζημιά», ενώ διασφαλίζει τη νομιμότητα στις συναλλαγές του.
2. Το κράτος δεν επιτρέπει τον αθέμιτο ανταγωνισμό και δεν συναλλάσσεται με αθέμιτους όρους.
3. Ποιότητα Έργου = Ποιότητα Κυρίου του Έργου
4. Ποιότητα Έργου = Εκπαίδευση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Πιστοποίηση της επάρκειας όλων των συντελεστών του. Και όταν λέω «όλων», εννοώ «όλων».

5. Ποιότητα Έργου = Επιλογή συμφερότερης και ΟΧΙ της φτηνότερης προσφοράς.
6. Διασφάλιση και κατοχύρωση της έννοιας Κοινής Ωφέλειας των δημοσίων επενδύσεων. Δέσμευση του κράτους για τους όρους υλοποίησης τους (δηλαδή, θεσμοθέτηση της πράξης χαρακτηρισμού του έργου ως Κοινής Ωφέλειας, δέσμευση της χρηματοδότησης, διασφάλιση όρων λειτουργίας του).
7. Διασφάλιση της τήρησης των όρων της «εντολής υλοποίησης» (δηλαδή, το έργο δεν σταματά ή δεν αλλάζει κατά τη φάση της κατασκευής, επειδή δεν υπάρχουν κονδύλια ή κάποιος σκέφθηκε να προσθέσει σ' αυτό και ένα άλλο έργο).

Κυρίες και Κύριοι,

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι η περιρρέουσα ατμόσφαιρα στα Δημόσια Έργα είναι αρνητική (και όχι μόνο στη χώρα μας, οφείλω να σημειώσω).

Ουδείς, ωστόσο, απ' όσους ασκούν κριτική, μπαίνει στον κόπο να εξετάσει σε βάθος τα ζητήματα, να βγάλει τα ορθά συμπεράσματα και άρα να προτείνει τις (κατά τη γνώμη μου) αυτονόητες παρεμβάσεις, οι οποίες θα αλλάξουν την περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Τουλάχιστον έως σήμερα και δεν γνωρίζω για πόσο ακόμη διάστημα.

Πράγματι, υπάρχουν αστοχίες στα έργα, την ποιότητά τους, τη λειτουργικότητά τους.

Με γνώση και δίχως διάθεση να απαλλάξω το κλάδο τον οποίο εκπροσωπώ από δικές του ευθύνες, θα πω ευθαρσώς ότι για τις αστοχίες στα έργα, σχεδόν στο σύνολό τους, είναι υπεύθυνος ο "Κύριος του Έργου", επειδή δεν προγραμματίζει σωστά, δεν σχεδιάζει ορθά, δεν μελετά με επάρκεια, δεν διοικεί και δεν επιβλέπει με τη δέουσα υπευθυνότητα το έργο, δεν συντάσσει συμβάσεις και συνοδευτικά τεύχη σαφή και πλήρη, δεν αναλαμβάνει τους κινδύνους του έργου, δεν διασφαλίζει την απρόσκοπτη χρηματοδότηση, αλλά και γιατί δεν κάνει τον αναγκαίο, ίσως και εξαντλητικό, τεχνικό έλεγχο.

Θύματα των αστοχιών που προέρχονται από τον "Κύριο του Έργου" είναι και οι εργολήπτες στην πλειονότητά τους. Ή αν θέλετε: την έκταση των αστοχιών που πηγάζουν από τον "Κύριο του Έργου", εκμεταλλεύονται ορισμένοι (ελάχιστοι σε αριθμό) εργολήπτες, δημιουργώντας τις αρνητικές εντυπώσεις για το σύνολο.

Κυρίες και Κύριοι,

Συζητάμε ατέλειωτες ώρες, επί δεκαετίες, για τα ίδια πάντα ζητήματα που μαστίζουν τον κλάδο των κατασκευών στη χώρα μας και κάθε φορά αναφερόμαστε στην «ποιότητα των έργων» και πως αυτή θα επιτευχθεί.

Ή «λυδία λίθος», κατά την εμπεδωμένη άποψη στον ΣΑΤΕ, είναι η συγκρότηση και λειτουργία ενός Συστήματος Διασφάλισης και Ελέγχου της Ποιότητας των Τεχνικών Έργων, κάτι που τίθεται ως βασική προϋπόθεση και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Αυτό το σύστημα μπορεί και πρέπει να δημιουργηθεί, μπορεί και πρέπει να λειτουργήσει και στη χώρα μας (όπως, άλλωστε, λειτουργεί σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες) και σ' αυτό πρέπει να μετέχουν όλοι όσοι εμπλέκονται στον προγραμματισμό, σχεδιασμό, εκτέλεση, προμήθειες υλικών και έλεγχο των έργων.

Με μια και την μεγαλύτερη προϋπόθεση: ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗΣΗ.

Τότε θα υπάρξει «ποιότητα» στα έργα, τότε θα υπάρξει πραγματική «οικονομία» στα έργα, τότε οι πολίτες θα έχουν στη διάθεσή τους τα έργα που χρειάζονται, κι αυτά θα λειτουργούν άψογα «εφ' όρου ζωής τους».

Σας ευχαριστώ.